

ΙΟΝΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΣΧΟΛΗ ΑΝΘΡΩΠΙΣΤΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ
ΤΜΗΜΑ ΞΕΝΩΝ ΓΛΩΣΣΩΝ ΜΕΤΑΦΡΑΣΗΣ ΚΑΙ ΔΙΕΡΜΗΝΕΙΑΣ

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

Θέμα: Γερμανο-ελληνικό Γλωσσάριο Αστικού Δικαίου

Ονοματεπώνυμο: Γεωργάς Αχιλλέας
Αρ. Μητρώου : Ξ2020008

Πρώτος επιβλέπων: Κεντρωτής Γεώργιος
Δεύτερος επιβλέπων: Λίβας Σωτήριος

Κέρκυρα, Ιούνιος 2024

Εισαγωγή.....	5
1. Θεωρητικό υπόβαθρο.....	5
2. Μεθοδολογία κατάρτισης γλωσσαρίου	6
3. Εγγύτητα γλωσσών και νομικών συστημάτων	7
4. Ζητήματα ορολογίας.....	8
Επίλογος.....	12
Βιβλιογραφικές Αναφορές	13

Εισαγωγή

Η παρούσα εργασία περιλαμβάνει την αποδελτίωση είκοσι (20) όρων από τον Γερμανικό Αστικό Κώδικα (Gschnitzer, 1966), την κατάρτιση σχετικού γλωσσαρίου από τα Γερμανικά προς τα Ελληνικά, συμπεριλαμβανομένων και των ορισμών των όρων αλλά και της απόδοσής τους προς τα Ελληνικά και, εν τέλει, το σχολιασμό των προαναφερθέντων εργασιών υπό το πρίσμα μεταφραστικών θεωριών και θεωριών κατάρτισης γλωσσarίων. Η κατάρτιση του γλωσσαρίου βασίστηκε στην τεκμηρίωση των όρων βάσει αξιόπιστων πηγών, όπως έντυπα και ηλεκτρονικά λεξικά, βάσεις δεδομένων, όπως IATE και EUR-Lex, καθώς και διδακτορικές διατριβές, διασφαλίζοντας την καταλληλότητα των όρων, βάσει πεδίου, σημασίας και συχνότητας χρήσης. Ο σχολιασμός αποτέλεσε το τελευταίο χρονικά μέρος της εργασίας με συλλογιστικό, στοχαστικό και συμπερασματικό χαρακτήρα. Κατά το σχολιασμό περιγράφονται οι σχετικές θεωρίες που πλαισίωσαν και κατηύθυναν την έρευνά μας, τα ζητήματα που ανέκυψαν σε επίπεδο απόδοσης της ορολογίας αλλά και παρατηρήσεις, προβληματισμοί και σκέψεις σε επίπεδο απόδοσης νομικών όρων μεταξύ του ζεύγους γλωσσών Γερμανικά-Ελληνικά. Στο σημείο αυτό είναι σημαντικό να επισημανθούν τα βασικά στοιχεία που πλαισιώνουν το σκοπό και, συνεπώς, τις διαδικασίες κατάρτισης του παρόντος γλωσσαρίου. Το παρόν γλωσσάριο προορίζεται να αποτελέσει τμήμα μιας βάσης δεδομένων νομικών όρων του ζεύγους Γερμανικά-Ελληνικά, ως κοινό στόχος ορίζεται η ακαδημαϊκή κοινότητα στο σύνολό της, συμπεριλαμβανομένων καθηγητών, φοιτητών και ερευνητών, αλλά και οι επαγγελματίες νομικοί. Λαμβάνοντας υπόψη τη φύση ενός νομικού γλωσσαρίου, του ιστοτόπου που θα δημοσιευτεί και του κοινού στόχος, οι όροι και οι ορισμοί αυτών θα είναι απόλυτα εναρμονισμένοι με τις νομικές νόρμες και νομική γλώσσα και δε θα τεθεί καμία προσπάθεια εκλαΐκευσης της ορολογίας.

1. Θεωρητικό υπόβαθρο

Αξίζει στο σημείο αυτό να αναφέρουμε μερικούς ορισμούς των στοιχείων που θα αναλύσουμε και θα αποτελέσουν αντικείμενο εργασίας μας. Αρχικά, οι όροι νοούνται ως οι λεξικές πραγματώσεις είτε μονολεκτικές είτε πολυλεκτικές των εννοιών ενός επιστημονικού ή τεχνικού πεδίου (Κεραμίδας, 2015, σ. 23). Ξεπερνώντας το επίπεδο των εννοιών, ο όρος χαρακτηρίζεται και από τη μορφή του, η οποία αποτελεί την εικόνα στην οποία παραπέμπει ένας όρος (Κεραμίδας, 2015, σ. 24). Η μορφή δύνανται να είναι, είτε εξωτερική ως η διάταξη των φθόγγων και φωνημάτων τα οποία τον συναποτελούν, είτε εσωτερική η οποία αντανακλά την κυριολεκτική σημασία του (Κεραμίδας, 2015, σ. 24). Σε ένα συλλογικότερο επίπεδο, η ορολογία ορίζεται ως το σύνολο των κατασημάνσεων που υπάγονται σε μία ειδική γλώσσα και άπτονται της γλώσσας ως εννοιολογικού συστήματος (Sager, 1998, όπως αναφέρεται στο

Κεραμίδα, 2015, σ. 24). Σύμφωνα με τον Ξυδόπουλο, η ορολογία στοχεύει στην αντιστοίχιση και αποτύπωση της εννοιολογικής δομής ενός εξειδικευμένου επιστημονικού πεδίου (2008, όπως αναφέρεται στο Κεραμίδα, 2015, σ. 31).

Παραθέτοντας τους παραπάνω ορισμούς, γίνεται εμφανές ότι η ορολογία σχετίζεται σε πολύ σημαντικό βαθμό με τη σημασιολογία των όρων και, συνεπώς, την ακριβή αποτύπωση της σημασίας τους. Εφόσον, όμως, ως πεδίο εξέτασης ορίζεται ένα δίγλωσσο γλωσσάριο, τότε τίθενται δύο σημασιολογικά πεδία προς εξέταση. Προκειμένου να επιτύχουμε τον σκοπό του υπό κατάρτιση γλωσσαρίου, και ο οποίος σκοπός έχει περιγραφεί στην «Εισαγωγή», πρέπει να επιτύχουμε μια ισοδυναμία σημασιολογίας σε επίπεδο ορολογίας.

Ωστόσο, τι θα πει ισοδυναμία αποτελεί ζήτημα που απασχόλησε ιδιαίτερα πλήθος γλωσσολόγων. Για τον Werner Koller, ισοδυναμία υπάρχει, αν το ΚΣ ταυτίζεται με το ΚΠ σε στοιχεία, όπως το περιεχόμενο, το ύφος και η λειτουργία (1979, σ. 187). Αναγάγοντας την ισοδυναμία στη μετάφραση σε επίπεδο γλωσσαρίου, μια αναγωγή δόκιμη και αυταπόδεικτη, δεδομένης της θέσης της ορολογίας ως συστατικού στοιχείου του μεταφράσματος, η ισοδυναμία και, συνεπώς, ταύτιση των στοιχείων ενός δίγλωσσου γλωσσαρίου θα πρέπει να εντοπίζεται σε επίπεδο σημασίας, ύφους, λειτουργίας και πεδίου χρήσης.

Προς επίτευξη των παραπάνω παραμέτρων ισοδυναμίας μεταξύ των δύο γλωσσικών νομικών πεδίων, θα αναζητήσουμε τη λειτουργική ισοδυναμία μεταξύ των όρων, εφόσον πρωτύτερα έχουμε ορίζει τον σκοπό κατάρτισης του γλωσσαρίου μας. Η παραπάνω ισοδυναμία επιδιώκεται κατ' αναλογίαν της μεταφραστικής ισοδυναμίας, όπως αυτή αποτυπώνεται με την «Θεωρία του Σκοπού» που εισήχθη από τον Hans Vermeer το 1978 και σύμφωνα με την οποία η μεταφραστική διαδικασία εξαρτάται από τη λειτουργία του ΚΣ (όπως αναφέρεται στην Παπαϊωάννου, 2018, σ. 10). Ως εκ τούτου, σημαντική παράμετρος που προηγείται της κατάρτισης γλωσσαρίου είναι ο προσδιορισμός του σκοπού κατάρτισής του, ο οποίος σε συνδυασμό με το κοινό στόχος, το μέσο δημοσίευσης, το πεδίο δημοσίευσης και την επιστημονική πραγματικότητα του πεδίου ορολογίας θα καθορίζουν την ουσία του γλωσσαρίου.

2. Μεθοδολογία κατάρτισης γλωσσαρίου

Σε πρώτη φάση, για την απόδοση της ορολογίας χρησιμοποιήσαμε έντυπα και ηλεκτρονικά λεξικά, τα οποία παραθέτουμε στη βιβλιογραφία, βάσεις δεδομένων, παράλληλα κείμενα (Κεραμίδας, 2015, σ. 154), ενώ, παράλληλα χρειάστηκε η επικοινωνία με άτομα σχετιζόμενα, είτε άμεσα (νομικός) είτε έμμεσα (ληξίαρχος) με το πεδίο της νομικής, ώστε να απαλείψουμε ασάφειες και διπλές αποδόσεις όρων. Για την τεκμηρίωση της σχετικής ορολογίας είναι αδήριτη η επεξεργασία κειμένων ίδιας θεματικής, ώστε ο μεταφραστής να

κατανοήσει τις μορφολογικές, δομικές, γλωσσικές και ορολογικές παραμέτρους που χαρακτηρίζουν το εν λόγω πεδίο (Κεραμίδας, 2015, σ. 154) από το οποίο αντλείται και επανατοποθετείται η θεωρητικά αποστειρωμένη στο γλωσσάριο ορολογία.

Στο σημείο αυτό αξίζει να αναφερθεί ότι, σε περιπτώσεις πολλαπλών αποδόσεων, βαρύτητα δόθηκε στην αξιοπιστία της πηγής τεκμηρίωσης της εκάστοτε απόδοσης, στη συχνότητα εμφάνισης και χρήσης της στη ΓΣ, αλλά και στη σημασιολογική της διερεύνηση με σκοπό τη σημασιολογική ισοδυναμία των υπό εξέταση όρων με τον όρο της ΓΠ (Κεραμίδας, 2015, σσ. 153, 156). Σε περιπτώσεις μη επίλυσης των αμφισημιών και διπλών διατυπώσεων παρά την ενδελεχή σημασιολογική διερεύνηση των όρων, η επικοινωνία με ειδήμονα του πεδίου αποτελεί τελευταία και αδήριτη λύση.

Επιπλέον, η κατάρτιση του γλωσσαρίου δεν αντιμετωπίστηκε ως μια στατική εργασία, καθώς πάντα ετίθετο το ενδεχόμενο αναθεώρησης όρων που πρωτίτερα είχαμε αποδώσει, προβαίνοντας διαρκώς σε αλλαγές, προσθήκες και απαλοιφές, (Κεραμίδας, 2015, σ. 153). Ως γενικότερες αρχές που διείπαν τη διαδικασία κατάρτισης του γλωσσαρίου αποτέλεσαν η συνέπεια στη χρήση της ορολογίας, η καταλληλότητα και συμβατότητα των όρων με το πραγματικό πεδίο χρήσης τους στον επαγγελματικό χώρο και η εναρμόνιση του γλωσσαρίου με τον σκοπό κατάρτισης του (ενδεχόμενες κατά περίπτωση ανάγκες πελάτη) (O'Brien, 2012). Τέλος, ως πρότυπο χρησιμοποιήσαμε το γλωσσάριο με τίτλο «Γλωσσάρι_Τεχνική Μετάφραση EN-EL I & EL-EN [template]» των ομώνυμων με τον τίτλο μαθημάτων που δημιούργησε ο καθηγητής Κοζομπόλης Σταύρος (2022), με μόνες προσθήκες τα πεδία «Ορισμός πρωτότυπου όρου», «Πηγή τεκμηρίωσης πρωτότυπου όρου» και «Απόδοση ορισμού πρωτότυπου όρου».

3. Εγγύτητα γλωσσών και νομικών συστημάτων

Κατά την απόδοση των γερμανικών όρων και ορισμών αυτών στα Ελληνικά, δε θα μπορούσαμε να πούμε ότι εμφανίστηκαν ανυπέρβλητα προβλήματα, σημασιολογικά ή πραγματολογικά κενά στα οποία «έπεφταν» οι προσπάθειες απόδοσής μας. Σε πρώτη φάση, η εγγύτητα του γερμανικού και ελληνικού νομικού συστήματος, δεδομένης της επιρροής της γερμανικής νομικής σκέψης στο ελληνικό αστικό δίκαιο, ανάγεται στους γερμανούς νομικούς συμβούλους οι οποίοι κατέφθασαν στην Ελλάδα μαζί τον βασιλιά Όθωνα, ώστε να παραδώσουν στο τότε Ελληνικό Κράτος μια σύγχρονη νομοθεσία που θα ανταποκρίνεται στις νέες πολιτικές και κοινωνικές ανάγκες της εποχής (Kotronis, 2021).

Σε δεύτερη φάση, παρατηρείται μια γλωσσική εγγύτητα, τόσο στον τρόπο δόμησης των όρων ως προς τα συνθετικά τους και τη σημασία αυτών στη δημιουργία νοημάτων, ακολουθώντας παρόμοια μοτίβα, όπως επίσης και στην ομοιότητα των συντακτικών δομών. Η

εγγύτητα αυτή οφείλεται στην επιρροή της σύνταξης των Αρχαίων Ελληνικών στα Γερμανικά αλλά και την επιρροή που δέχτηκαν οι πρώτοι γερμανοί νομοθέτες από την αρχαία ελληνική γλώσσα (Κεντρωτής, 2023). Αν και η ορολογία χαρακτηρίζεται από πληθώρα επιθετικών και άλλων προσδιορισμών, η ομοιότητα δόμησης των όρων, των εννοιών τους και της σύνταξής τους μεταξύ Γερμανικών και Ελληνικών συμβάλλει στην αποτροπή αυτών των συγχύσεων.

4. Ζητήματα ορολογίας

Ζητήματα ορολογίας σε επίπεδο λέξεων τίθενται με την πολυσημία ορισμένων όρων, όπως συμβαίνει στην περίπτωση της απόδοσης του όρου «Amtliche Beglaubigung». Το επίθετο «amtlich» παρουσιάζει πολυσημία, καθώς μεταφράζεται, είτε ως «επίσημος», είτε ως «υπηρεσιακός». Στα Ελληνικά πρόκειται για δύο διακριτές έννοιες με ελάχιστη επικάλυψη μεταξύ τους, εφόσον ένα έγγραφο μπορεί να είναι είτε επίσημο, γιατί προέρχεται από υπηρεσία, είτε υπηρεσιακό, γιατί προέρχεται από επίσημο φορέα. Η απόδοση που επιλέξαμε είναι αυτή ως «επίσημη θεώρηση», επειδή στον ορισμό του όρου γίνεται αναφορά σε «επίσημη επικύρωση» (offizielle Bestätigung) και το επίθετο «επίσημος» παρουσιάζει μεγαλύτερη συχνότητα χρήσης στην ελληνική πραγματικότητα και το παρόν πεδίο χρήσης.

Η κατανόηση της σημασίας των όρων διαδραματίζει σημαντικό ρόλο στη δόκιμη απόδοσή τους, γεγονός το οποίο αποδεικνύεται και από τους ορισμούς των εννοιών «ορολογία» και «όρων» που αποδίδουν βαρύτητα στη σημασιολογία. Άλλωστε, όπως αναφέρει και ο Κεραμίδας «Η επιστημονική ορολογία χαρακτηρίζεται κυρίως από την όσο το δυνατόν μεγαλύτερη ακρίβεια στην αποτύπωση της όποιας επιστημονικής έννοιας» (Κεραμίδας, 2015, σ. 31). Έτσι, ο εκάστοτε μεταφραστής πρέπει να είναι σε θέση, αρχικά, να κατανοήσει πλήρως έννοιες του εκάστοτε επιστημονικού κλάδου και, έπειτα, να μεταφέρει αυτή τη γνώση στη ΓΣ. Όπως πολύ εύστοχα αναφέρει ο Γούτσος «...οι μεταφραστές αντιμετωπίζουν εννοιολογικά προβλήματα, όπως η αδυναμία κατανόησης των δεδομένων παραδοχών και γνώσεων ενός πεδίου και η ανάπτυξη νέων ιδεών σε ένα κείμενο που ακολουθούν τη «λογική» ενός επιστημονικού κλάδου» (Δ. Γούτσος, 2004, σ. 103).

Ζήτημα ορολογίας σε επίπεδο σημασίας τίθεται με τους όρους «Besitz» και «Eigentum», χωρίς, ωστόσο, να είναι ευδιάκριτη και στα Ελληνικά η διαφορά των όρων «νομή» και «κυριότητα», στους οποίους αναφέρονται οι γερμανικοί πρωτότυποι όροι. Κατόπιν ενδελεχούς σημασιολογικής διερεύνησης και αντιπαραβολής των ορισμών των τεσσάρων όρων, παρατηρήσαμε σημασιολογική ταύτιση των όρων «Besitz» και «νομή» βάσει των πηγών (Besitz Und Eigentum, n.d.) και (Σπυριδάκης, Ι.Σ. & Σπυριδάκης, Μ.Ι., 2002). Ακολουθώντας την ίδια μεθοδολογία, διαπιστώσαμε σημασιολογική ταύτιση των όρων «Eigentum» και

«κυριότητα» βάσει των πηγών (*Besitz Und Eigentum*, n.d.) και (Σπυριδάκης, Ι.Σ. & Σπυριδάκης, Μ.Ι., 2002).

Η ιδιαίτερη θεώρηση που πρέπει να αποδίδεται στη σημασιολογία αποδεικνύεται και από την ανάγκη προσδιορισμού της έννοιας κάθε όρου εντός συγκεκριμένου με διαφοροποίηση του περιεχομένου του, όπως, παραδείγματος χάριν, συμβαίνει με τον όρο «Delikt» ο οποίος, όταν απαντάται στο Αστικό Δίκαιο διατυπώνεται και μεταφράζεται ως «αδικοπραξία», ενώ, όταν απαντάται στο Ποινικό Δίκαιο, ως «έγκλημα». Εν προκειμένω, εφόσον εξετάζουμε το Αστικό Δίκαιο, θα τον αποδώσουμε ως «αδικοπραξία».

Άξιες παρατήρησης αποτελούν λέξεις, οι οποίες στοιχειοθετούνται ως όροι, όταν απαντώνται σε περιβάλλοντα ειδικής χρήσης της γλώσσας και διαφοροποιούνται από τις κοινές λέξεις λόγω της αποκτηθείσας εντός ενός συγκεκριμένου πεδίου ιδιότητας. Η πολυσημία αυτή σε λεξικό επίπεδο αποτυπώνεται και ως η κύρια διαφορά μεταξύ ορολογίας και γενικού λεξιλογίου, καθώς ορισμένες λέξεις απαντώνται τόσο σε ειδικά όσο και γενικά λεξιλόγια (Cabr , 1999,  πως αναφέρεται στο Κεραμίδα, 2015, σ. 26) . Ως εκ τούτου, οι  ροι αυτοί αντιπροσωπεύουν συγκεκριμένες  ννοιες, παρουσιάζοντας μία αμφιμονοσήμαντη αντιστοίχιση των καταδηλώσεων της ίδιας  ννοιας στις διάφορες φυσικές γλώσσες (Γιαννούτσου κ. ., 2004,  πως αναφέρονται στο Κεραμίδα, 2015, σ. 23).

Παράδειγμα ενός τέτοιου  ρου αποτελεί η λέξη «επιείκεια», η οποία συνεπάγεται, είτε την ελαφρότερη μεταχείριση ενός ατόμου με λιγότερη αυστηρότητα, είτε τη νομική μεταχείριση που κρίνεται ως δίκαιη και ανταποκρίνεται στο προσήκον μέτρο. Δεδομένου  τι εξετάζουμε τον  ρο εντός νομικού συγκεκριμένου, ο  ρος απαντάται με τη δεύτερη σημασία, ενώ,  πίσης,  ξιο αναφοράς αποτελεί το γεγονός  τι στα Γερμανικά υπάρχουν δύο διαφορετικές λέξεις για τη δήλωση των δύο διαφορετικών εννοιών ως «Billigkeit» για την  ννοια εντός νομικού συγκεκριμένου και ως «Nachsicht» για εκείνη που απαντάται στην κοινή γλώσσα.

Άξια προβληματισμού αποτελεί η σχέση εσωτερικής και εξωτερικής μορφής ενός  ρου, μεταξύ της κυριολεκτικής σημασίας των σημείων που τον αποτελούν και των σημείων του ως δομικών χαρακτηριστικών. Για παράδειγμα, ο  ρος «Erbfolge» αναφέρεται,  πως υποδεικνύουν και τα συνθετικά του (Erbe=κληρονομιά+Folge=διαδοχή), στην κληρονομική διαδοχή ως  γκυρη δήλωση βούλησης, ενώ ο  ρος «gesetzliche Erbfolge»,  πως υποδεικνύουν και τα συνθετικά του (gesetzlich=νόμιμος+ Erbe=κληρονομιά+Folge=διαδοχή), σε μία κληρονομική διαδοχή που ορίζεται βάσει νόμου και πραγματοποιείται βάσει νόμου, εφόσον

δεν υφίσταται έγκυρη βούληση δήλωσης. Η τελευταία περίπτωση κληρονομικής διαδοχής βάσει νόμου ονομάζεται στα Ελληνικά «εξ αδιαθέτου διαδοχή».

Από την άλλη πλευρά, ένας όρος του οποίου η εσωτερική και εξωτερική μορφή αξίζει, επίσης, να σχολιαστεί είναι ο όρος «Selbsthilfe», ο οποίος, παρά το γεγονός ότι τα συνθετικά του (Selbst=εαυτός+Hilfe=βοήθεια) αναφέρονται χαρακτηριστικά στη βοήθεια που παρέχουμε στον ίδιο μας τον εαυτό ως «αυτοβοήθεια», υποδηλώνει την έννοια της «αυτοδικίας» ως της δικής μας πρωτοβουλίας να επιβάλουμε καταδίκη, σαν να είχε προηγηθεί δίκη. Τα παραπάνω παραδείγματα μάς επιβεβαιώνουν τον πολύ εύστοχο παραλληλισμό του κόσμου ως ένα κατάστημα με διάφορα προϊόντα, όπου κάθε γλώσσα βάζει τις δικές της ετικέτες (Mounin, 2002, σ. 28). Ο παραλληλισμός αυτός απεικονίζει πολύ εύστοχα ότι κάθε γλώσσα αποτελεί τον καθρέπτη της πραγματικότητας των ομιλητών της και, συνεπώς, δεν υπάρχουν απόλυτες ισοδυναμίες, πόσο μάλλον μορφολογικές ισοδυναμίες.

Ιδιαίτερο ζήτημα τέθηκε με τους όρους «Geburtenbuch» και «Sterbebuch», οι οποίοι, αν και αποδίδονται με τους όρους «ληξιαρχικό βιβλίο γεννήσεων» και «ληξιαρχικό βιβλίο θανάτων» αντίστοιχα, αναφέρονται σε μια πραγματικότητα που ίσχυε πριν την ψηφιοποίηση και ηλεκτρονική καταχώριση των ληξιαρχικών γεγονότων. Κατόπιν επιτόπιας έρευνας στο ληξιαρχείο Κέρκυρας που πραγματοποίησα στις 03/07/2024 και επικοινωνίας με τη ληξίαρχο Βερονίκη Σοφία, την οποία ευχαριστώ ιδιαίτερα για τον προσωπικό της χρόνο και τις γνώσεις της, διαπίστωσα ότι πλέον δεν υπάρχουν επιμέρους βιβλία καταχώρισης ούτε γεννήσεων ούτε θανάτων, αλλά ένα ηλεκτρονικό μητρώο, αναφερόμενο ως «μητρώο πολιτών», μέσω του οποίου εκδίδονται και στο οποίο καταχωρίζονται ληξιαρχικές πράξεις γεννήσεων και θανάτου.

Στη γερμανική πραγματικότητα, πραγματοποιείται, επίσης, μια προσπάθεια ψηφιοποίησης των προαναφερθέντων καταχωρίσεων (*Digitalisierungsampel Abteilung Rheinland, Stand: März 2024*, 2024), με αποτέλεσμα η αναφορά σε «βιβλίο» ως συνθετικό των όρων και των δύο γλωσσών να παραμένει για τυπικούς και γλωσσικούς λόγους. Η απόδοση των όρων αυτών στα Ελληνικά «πέφτει» σε πραγματολογικό κενό, εφόσον η πραγματική τους έννοια δεν υφίστανται πλέον στη ληξιαρχική πραγματικότητα και η περίπτωση στην οποία θα μπορούσαν να αποδοθούν ως «ληξιαρχικό βιβλίο γεννήσεων» και «ληξιαρχικό βιβλίο θανάτων» θα ήταν στην κατεύθυνση Γερμανικά προς Ελληνικά, ώστε να αποδοθούν και να περιγραφούν οι γερμανικοί όροι, οι οποίοι, επίσης, τυπικά διατηρούνται ως «Geburtenbuch» και «Sterbebuch». Δεδομένου, όμως ότι και πάλι οι γερμανικοί όροι έχουν χάσει την εσωτερική τους μορφή, ιδιαίτερης θεώρησης θα έχρηζε η πρόταση μετατροπής των συνθετικών «Buch» σε «Register» και «βιβλίο» σε «μητρώο» αντίστοιχα προς τα Ελληνικά.

Η χρήση των Αρχαίων Ελληνικών και Λατινικών για τη δημιουργία όρων αποτελεί αρκετά παλαιά πρακτική καθώς ανάγεται στην περίοδο της Αναγέννησης (Κεραμίδας, 2015, σ. 29) και πλέον αποτελεί τυπικό χαρακτηριστικό των ειδικών λεξιλογίων (Cabr , 1999,  πως αναφέρεται στο Κεραμίδα, 2016, σ. 31). Ένα  χι ευκαταφρόνητο μέρος της γερμανικής νομικής ορολογίας παρατηρήσαμε  τι προέρχεται είτε από τα Λατινικά,  πως ο  ρος «Lex contractus» είτε τα Αρχαία Ελληνικά,  πως «Vollmacht».

Στην περίπτωση των Λατινικών, ο παραπάνω  ρος μεταφέρεται αυτούσιος. Ωστόσο, στην περίπτωση των Ελληνικών παρατηρείται ο ίδιος τρόπος δόμησης της εσωτερικής και εξωτερικής μορφής της λέξης «Vollmacht» που αναφέρεται στο «πληρεξούσιο» ως (Voll=πλήρης+Macht=εξουσία). Το γεγονός αυτό εξηγείται από την επιρροή των πρώτων γερμανών νομοθετών από την αρχαία ελληνική γλώσσα και την αποτύπωση δομών της στον σχηματισμό γερμανικών νομικών  ρων (Κεντρωτής, 2023). Η χρήση των Λατινικών και Αρχαίων Ελληνικών στη δημιουργία ορολογίας αιτιολογείται από την ανάγκη των ειδικών  ρων για σταθερότητα στη μορφή και ακρίβεια, χαρακτηριστικά τα οποία διακρίνουν τις δύο αυτές γλώσσες (Κεραμίδας, 2015, σ. 30).

Τέλος, σημαντική αναφορά πρέπει να γίνει στους σύνθετους  ρους ως προϊόντα σύνθεσης πολλαπλών λέξεων και χαρακτηριστικού της νομικής αλλά και κοινής γερμανικής γλώσσας. Εξετάζοντας τη μορφή των  ρων, γίνεται διάκριση μεταξύ μονομορφηματικών ή πολυμορφηματικών  ρων (Κεραμίδας, 2015, σ. 32). Η Γερμανική βρίθει από σύνθετους πολυλεκτικούς  ρους,  πως π.χ. «Motivirrtum», «Rechtsf higkeit» και «Rechtsgutverletzung», οι οποίοι δε θα αποδοθούν στην Ελληνική με αντίστοιχους σύνθετους  ρους, αλλά με τρόπο,  στε οι  ροι να εναρμονίζονται με τις γλωσσικές νόρμες της Ελληνικής και να είναι εύγλωττοι και δόκιμοι στο πεδίο της νομικής, προκειμένου να τύχουν ευρείας χρήσης από τους επαγγελματίες του χώρου.

Υπηρετώντας την ισοδυναμία εν διαφορά, χωρίς να σταθούμε σε μια κατά λέξη απόδοση που περιορίζεται σε μια μορφολογική ισοδυναμία (Κεντρωτής, 1996 σ. 151-153), αποδώσαμε τους παραπάνω  ρους ως «πλάνη στη βούληση», «ικανότητα δικαίου» και «προσβολή εννόμου αγαθού» αντίστοιχα. Έτσι, οδηγούμαστε στη διαπίστωση  τι δεν υπάρχουν καθολικά μεταξύ των γλωσσών που να διευκολύνουν τη μετάβαση από τη μία γλώσσα στην άλλη ή να μας υποδεικνύουν τρόπους διατύπωσης των  ρων, γεγονός που μάς υπενθυμίζει  τι  τι ακούγεται δόκιμο στη μητρική μας, δε σημαίνει  τι θα είναι δόκιμο και στην ξένη γλώσσα.

Επίλογος

Η εκπόνηση της παρούσας εργασίας βασίστηκε σε θεωρίες ανάπτυξης γλωσσαρίων, ισοδυναμίας και σε επιτόπια έρευνα σε χώρο, όπου επαγγελματίες του κλάδου κάνουν καθημερινή χρήση μέρους όρων του γλωσσαρίου. Της κατάρτισης γλωσσαρίου προηγήθηκε η ανάλυση του σκοπού του και των λειτουργιών του, προκειμένου οι επικείμενες ορολογικές αποδόσεις να συγκλίνουν σε μια συγκεκριμένη κατεύθυνση και, κατά συνέπεια, στην επίτευξη του σκοπού αυτού. Γενικότερες αποφάσεις που πλαισίωσαν το γλωσσάριο αποτελούν το επίσημο ύφος, η διατήρηση της ορολογίας και των δυσνόητων νοημάτων, ο νομικός, συμπυκνωμένος, και ως επί το πλείστον, μακροπερίοδος, μη επεξηγηματικός λόγος και, επομένως, η αποφυγή εκλαΐκευσης όρων, ακολουθώντας τη στρατηγική της προσαρμογής του ίδιου του αναγνώστη στο κείμενο, χωρίς να υπάρχει η πρόθεση να προσαρμόσει ο μεταφραστής το κείμενο πιο κοντά στον αναγνώστη (Τσίγκου, 2024). Παράλληλα, χρησιμοποιήθηκαν εκτεταμένως παράλληλα κείμενα, ώστε να γίνει κατανοητό το πεδίο χρήσης των όρων, οι κατά περίπτωση σημασιολογικές ιδιαιτερότητές τους, το προσαρμοσμένο στις ανάγκες των χρηστών τους ύφος, να γίνουν κατανοητοί οι ίδιοι εξειδικευμένοι όροι στη ΓΠ και, εν τέλει, να αποδοθούν δόκιμα στη ΓΣ. Δεδομένου ότι η νομική ορολογία χαρακτηρίζεται από υψηλή εννοιολογική δυσκολία, χρειάστηκε να εντρυφήσουμε σε μεγάλο βαθμό σε αυτήν, ώστε να φέρουμε σε ισορροπία δύο γλωσσικές και νομικές πραγματικότητες, παρά τη γλωσσική και νομική εγγύτητα των γλωσσών και συστημάτων.

Βιβλιογραφικές Αναφορές

Γαρδούνης, Ε., Καββαθά, Μ., Κυρανούδη, Φ., Παππά, Ν. & Τσιμάρας, Κ. (2013). *Γαλλο-ελληνικό/Ελληνο-γαλλικό Λεξικό Νομικών όρων*. Αθήνα: Νομική Βιβλιοθήκη.

Γούτσος, Δ. (2020). *Γλώσσα, ποικιλία, σύστημα* (2^η έκδ.). Αθήνα: Κριτική.

Ζαχαρόπουλος, Β., Κουτσογιάννη Hanke, Χ., Μπουργιέζη, Δ., Παπαδέλλη, Α., Παπατσώρη, Χ., Πριοβούλου, Ε., Τριανταφυλλίδης, Β. & Τσεπίση Χ. (2013). *Γερμανο-ελληνικό / Ελληνο-γερμανικό λεξικό νομικών όρων*. Αθήνα: Νομική Βιβλιοθήκη.

Καϊσης, Α. (2002). *Γερμανοελληνικό λεξικό νομικής ορολογίας L-Z* (Τομ. 2ος). Θεσσαλονίκη: Εκδόσεις Σάκκουλα.

Καϊσης, Α. (1997). *Γερμανοελληνικό λεξικό νομικής ορολογίας A-K* (2η εκδ., Τομ. 1ος). Θεσσαλονίκη: Εκδόσεις Σάκκουλα.

Κεντρωτής, Γ. (2023). *Διάλεξη μαθήματος «Οικονομική-Νομική-Πολιτική Μετάφραση Ελληνικά-Γερμανικά III»*. Κέρκυρα: Ιόνιο Πανεπιστήμιο.

Κεντρωτής, Γ. (1996). *Θεωρία και Πράξη της Μετάφρασης*. Αθήνα: Εκδόσεις Δίαυλος.

Κεραμίδας, Σ. Γ. (2015). *Ζητήματα Ορολογίας στην Τεχνική Μετάφραση*. Αθήνα: Δίαυλος.

Κοζομπόλης, Σ. (2022). *Γλωσσάρι_Τεχνική Μετάφραση EN-EL I & EL-EN [template]*. Κέρκυρα: Ιόνιο Πανεπιστήμιο.

Νανάκη, Ε. (2013). *Ελληνογερμανικό Νομικό Γλωσσάρι I. Αστικό Δίκαιο*. Αθήνα: Ιδιωτική Έκδοση (Ελένη Σ. Νανάκη).

Παπαϊωάννου, Σ., Σ. (2019). *Η μετάφραση της ποίησης και η ποιητική της μετάφρασης: Η περίπτωση Allen Ginsberg-Ουρλιαχτό*. Αθήνα: Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο.

Σπυριδάκης, Ι.Σ. & Σπυριδάκης, Μ.Ι. (2002). *Λεξικό Αστικού Δικαίου*. Αθήνα: Εκδόσεις Αντ. Ν. Σάκκουλα.

Τσίγκου, Μ. (2024). *Ι.Τσίγκου-Εισαγωγή-Μεταφραστικές Τεχνικές & Στρατηγικές.pdf*. Ionio Open eClass.

Digitalisierungsampel Abteilung Rheinland, Stand: März 2024. (2024, März 22). Archive in Nordrhein Westfalen. Abgerufen am 20. Juni, 2024, von https://www.archive.nrw.de/sites/default/files/media/files/Kopie%20von%20Digitalisierungsampel_R%204_2024III_2.pdf .

- Gschnitzer, F. (1966). *Allgemeiner Teil des bürgerlichen Rechts*. Springer.
- Kotronis, S., K. (2021). Der deutsche Rechtseinfluss auf das griechische Zivilrecht zur Zeit König Ottos Rezeption und Fortentwicklung. *Online-Compendium Der Deutsch-griechischen Verflechtungen*. https://comdeg.eu/master_essay/der-deutsche-rechtseinfluss-auf-das-griechische-zivilrecht-zur-zeit-konig-ottos-rezeption-und-fortentwicklung-complete/ .
- Mounin, G. (2002). *Τα Θεωρητικά προβλήματα της μετάφρασης*. Αθήνα: Τραύλος.
- O'Brien, S., O. (2012). Towards a dynamic quality evaluation model for translation. *The Journal of Specialised Translation*. https://jostrans.soap2.ch/issue17/art_obrien.php .
- Werner, K. (1979). *Einführung in die Übersetzungswissenschaft*. Heidelberg: Quelle & Meyer.